

SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund

Nr 1/1955

Årgång 5

DISTRIBUTÖR AV
MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Nyheter i skattelagstiftningen vid 1955 års taxering

av byråchef Sten Wilkens

Fastighetsskatten.

Fastighetstaxering sker år 1955 i samma ordning som tidigare. Visserligen har fastighetsskatten enligt beslut av 1953 års riksdag upphört som självständig skatteform och inarbetats i inkomstskatten i form av s. k. garantibelopp för fastighet, men denna omläggning skall vid taxering tillämpas först fr. o. m. år 1956. Omläggningen medför emellertid att någon fastighetsskatt icke kommer att påföras i anledning av 1955 års fastighetstaxering.

På grund av repartitionstalets sänkning från 5 till 4 — vilken verkade redan på 1954 års fastighetsskatt — kommer vid 1955 års taxering procentavdraget att utgöra 4 procent av taxeringsvärdet. I den mån (vid annat räkenskapsår än kalenderår) procentavdrag belöper på tiden före den 1 januari 1954 skall dock avdrag medgivas med 5 procent av taxeringsvärdet.

Ortsgrupperna.

Antalet ortsgrupper utgör numera endast fyra, nämligen ortsgrupperna II—V (SFS 405 och 406/1953), en ändring som gäller vid taxering första gången år 1955.

Fördelningen av orterna på dessa ortsgrupper är också ny vid 1955 års taxering. Den framgår av SFS 624/1953 med ändringar 675—677/1954. Denna fördelning har fastställts att gälla tills vidare under fem år.

Inkomst av jordbruksfastighet.

Utom ändringen av procentavdraget föreligger här den nyheten att särskilda bestämmelser tillkommit för reglering av återgång från bokföringsmässig till kontantmässig inkomstredovisning (SFS 45/1954). En redogörelse för dessa bestämmelser har lämnats i häfte 11/1954 sid. 274 o. f.

Skogskonto (SFS 142 och 144/1954).

1951 års lagstiftning om investeringskonto för skog, som gällde vid 1953 och 1954 års taxering, hade ursprungligen ett dubbelt syfte: dels det konjunkturpolitiska (obligatorisk insättning) och dels det skatteutjämnande (frivillig insättning). Sedan de konjunkturpolitiska skälen för lagstiftningen mist i styrka på grund av den ekonomiska utvecklingen, upphörde successivt den obligatoriska insättningskyldigheten, så att vid 1954 års taxering endast frivillig insättning kunde komma i fråga.

Bestämmelserna om investeringskonto för skog ha nu ersatts av en permanent lagstiftning, som öppnar möjlighet för skogsägare att fördela beskattningen av skogsinkomster på flera år. Detta har skett genom en förordning den 27 mars 1954 om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto. Förordningen skall tillämpas vid taxering första gången år 1955.

Bestämmelserna gälla blott fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser d. v. s. sådana skattskyldiga, som beskattas efter progressiva skatteskalor. För dem ges möjlighet att erhålla uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt av intäkt av skogsbruk, till den del intäkten insatts på skogskonto i bank (riksbanken, affärsbank, sparbank eller centralkassa för jordbrukskredit).

Uppskovsrätten är på visst sätt begränsad. För varje förvärvskälla, från vilken skogsintäkt härrör, får sålunda uppskov åtnjutas med högst 60 procent av köpeskilling för skog, som avyttras genom upplåtelse av avverkningsrätt, och högst 40 procent av köpeskilling för avyttrade skogsprodukter eller av saluvärdet för produkter som uttagits för förädling i egen rörelse. Om skogsägaren med intyg från skogsvårdsstyrelsen i länet visar att skog

stormfällts i avsevärd omfattning på fastigheten under år 1954, kunna emellertid nämnda procenttal höjas till 80 resp. 50 procent. Uppskov kan dock aldrig erhållas för högre belopp än som motsvarar den beräknade nettointäkten av förvärvskällan. Lägsta insättning för ett och samma år är 2.000 kronor för en förvärvskälla.

Uppskov med taxeringen av insatt belopp åtnjutes i regel så länge medlen inneslå på skogskontot. Vill den skattskyldige disponera medlen äger han lyfta dem — helt eller delvis, dock ej mindre än 1.000 kronor — fyra månader efter uppsägning. Medlen få ej inneslå längre än 10 år från ingången av det taxeringsår, då uppskov först åtnjutes. I den mån medlen uttagas, upptagas de till taxering för det beskattningsår, under vilket uttaget skett. I vissa fall — såsom vid överlåtelse av fastighet, skifte av dödsbo och överlåtelse eller pantsättning av de inneslående medlen — sker dock taxering även om uttag ej ägt rum.

Å medel, som insatts på skogskonto, utgår ränta efter den räntefot, som banken bestämmer. I motsats till vad som gäller i fråga om andra bankräntor skall denna ränta upptagas som intäkt först det år, då räntan uttages från skogskontot. Räntemedlen utgöra därvid, liksom övriga från skogskonto uttagna medel, bruttointäkt av skogsbruk och deklarerar alltså på jordbruksbilagan.

När insättning å skogskonto sker utfärdar banken besked därom till skogsägaren. Detta besked skall skogsägaren bifoga sin deklaration. Han skall vidare ifylla och bifoga ett särskilt deklarationsformulär, nr 5 b, med uppgifter om insättningen.

När medel uttagas på skogskonto lämnar banken underrättelse härom till vederbörande länsstyrelse, som i sin tur underrättar ordföranden i den taxeringsnämnd,

som har att taxera beloppet till statlig inkomstskatt.

Om den fastighet, som skogskontot avser, är belägen i annan kommun än ägarens hemortskommun, måste viss kommunikation äga rum mellan de olika taxeringsnämndsordförandena. Sålunda skall ordföranden i skogsägarens hemortskommun i sin underrättelse enligt 78 § e) taxeringsförordningen till ordföranden i den kommun, där fastigheten ligger, lämna uppgift om med vilket belopp insättning resp. uttag skett. Ordföranden i den kommun, där fastigheten är belägen, skall å sin sida, när insättning å skogskonto skett, fastställa det belopp, varmed uppskov skall medgivas, samt underrätta ordföranden i hemortskommunen härom. Det är av vikt att sistnämnda underrättelse icke fördröjes och att den fullgöres även om — exempelvis på grund av procentavdragets storlek — någon beskattning till kommunalskatt i fastighetskommunen icke ifrågakommer. Taxeringsnämnden i hemortskommunen får nämligen icke fatta beslut i frågan förrän sådan underrättelse inkommit. — Dessa underrättelser lämnas lämpligen på de vanliga underrättelseformulären 16 och 18, vilka försetts med ett tillägg för ändamålet.

De nya bestämmelserna ha anslutits till de förut gällande bestämmelserna om investeringskonto för skog på följande sätt. Om medel insatts på investeringskonto för skog av fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse, har insättaren haft möjlighet fr. o. m. den 1 september 1954 att utan inskränkning uttaga dylika medel (SFS 143/1954). I den mån sådant uttag skett skola medlen nu upptagas såsom intäkt av skogsbruk. Om sådana medel icke uttagits före utgången av år 1954, skola de anses vara insatta på skogskonto och de

nya bestämmelserna bli då automatiskt tillämpliga på medlen. Detta gäller — som nämnts — endast fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser. För andra innehavare av investeringskonto för skog äro 1951 års bestämmelser om spärrtid, ränta m. m. alltjämt gällande.

En kommentar till lagstiftningen om skogskonto lämnas av byråchefen Åbjörns-son i nr 1 av Skattenytts särskilda skriftserie.

Inkomstberäkning för en- och tvåfamiljsfastigheter (SFS 404/1953).

Vid 1955 års taxering tillämpas för första gången de nya reglerna om schablon-taxering för en- och tvåfamiljsfastigheter. Bestämmelserna innebära att man beträffande villor och egna hem beskattar endast avkastningen av det i fastigheten nedlagda egna kapitalet. Detta sker efter en schablon på det sättet att som intäkt av fastigheten upptages 3 procent av taxeringsvärdet. Avdrag får därefter göras endast för ränteutgift samt i förekommande fall för tomrättsavgäld. Uppkommer underskott får detta på vanligt sätt avdragas under allmänna avdrag.

Någon inkomst att taxera till kommunalskatt kan i normala fall icke uppkomma, eftersom ägaren är berättigad till procentavdrag med 4 procent av taxeringsvärdet. Endast för det undantagsfall att taxeringsvärde icke varit åsatt fastigheten under beskattningsåret kan nettointäkten komma att upptagas även till kommunal taxering.

För inkomstberäkningen användes en ny deklarationsbilaga, formulär nr 6 b, som också innehåller upplysningar om de nya bestämmelserna.

Bestämmelserna gälla i princip alla fastigheter, som äro inrättade till bostad åt en eller två familjer (jämte personliga

tjänare). Frågan om en fastighet skall anses inrättad på detta sätt skall bedömas med hänsyn till de förhållanden, som rått under större delen av beskattningsåret. Är det fråga om en fastighet, som är avsedd att utnyttjas endast under viss tid av året, sker bedömningen med hänsyn till förhållandena under större delen av denna tid.

Emellertid är det endast fråga om *inkomst av annan fastighet*. Jordbruksfastigheter beröras ej av dessa bestämmelser, ej heller annan fastighet som ingår i rörelse. Utanför schablonberäkningen falla sålunda exempelvis arbetarbostäder och tjänstemannabostäder, som ägas av ett företag och användas i dess rörelse som bostäder åt de anställda. Sådana fastigheter äro visserligen av annan fastighets natur och ofta inrättade till bostad åt en eller två familjer, men vid beskattningen skola intäkter och avdrag för dylika fastigheter ingå i resultatet av rörelsen.

Från detta fall — att en bostadsfastighet ingår i rörelse — bör hållas isär det fallet att en fastighet användes delvis i rörelse och delvis som bostad. Typfallet är lanthandeln, där ägaren har butik i bottenvåningen och själv bor i övervåningen. Där ingår inte bostadslägenheten i rörelsen. Schablonregeln skall då tillämpas för den del av fastigheten som begagnas till bostad. En uppskattning får då ske av hur stor del av taxeringsvärdet som belöper på bostadsdelen. Om exempelvis bostadsdelen kan anses motsvara hälften av taxeringsvärdet, skall som intäkt på fastighetsbilagan 6 b upptagas 3 procent av halva taxeringsvärdet. Även ränteutgifterna för fastigheten delas då upp, så att endast halva räntekostnaden avdrages på fastighetsbilagan, till övrig del ingå ränteutgifterna i avdragen på rörelsebilagan. Givetvis får då i rörelsen icke avdragas

andra utgifter för reparationer och övriga fastighetskostnader än sådana som avse den i rörelsen använda delen; i den mån dylika kostnader belöpa på bostadsdelen är särskilt avdrag uteslutet genom schablonregeln.

I princip gäller schablonregeln oavsett om ägaren bor i huset eller inte. Avgörande är fastighetens avsedda användning. Är fastigheten inrättad till enfamiljs- eller tvåfamiljsfastighet skall — i den mån fastigheten inte ingår i rörelse eller eljest är undantagen — schablonregeln tillämpas. Detta gäller alltså även om fastigheten äges av en juridisk person, såsom ett fastighetsbolag eller en fastighetsförening. Likaså skall om fastigheten är stadigvarande uthyrd av ägaren — han har t. ex. på grund av flyttning till annan ort hyrt ut sin villa — ägaren deklarera endast för 3 procent av taxeringsvärdet, även om den verkliga hyran är högre. I tvåfamiljsvillor är ju regelmässigt åtminstone den ena våningen uthyrd — likväl skall som intäkt av hela villan upptagas 3 procent av taxeringsvärdet. Skulle en enfamiljs- eller tvåfamiljsfastighet därutöver innehålla något enstaka rum för uthyrning eller skulle den i ringa omfattning användas för annat ändamål än såsom bostad, inverkar inte heller detta (om i dessa fall hyran för rummet överstiger eller understiger 2 procent av taxeringsvärdet har i och för sig ingen betydelse). Först när fastigheten är att anse som inrättad till bostad åt tre eller flera familjer träda de vanliga reglerna för inkomstberäkningen i tillämpning, varvid deklarationsbilagan 6 a skall användas.

Emellertid förekomma vissa former av uthyrning, vilka sätta schablonregeln ur spel och medföra att inkomsten av fastigheten helt skall beräknas efter vanliga

grunder. Den gränsdragning, som här måste ske, torde åtminstone första året komma att vålla vissa svårigheter i praktiken. Särskilt gäller detta för taxeringsdistrikt med fastigheter, som under sommaren helt eller delvis bruka hyras ut till sommargäster. När en enfamiljs- eller tvåfamiljsfastighet på dylikt sätt vid sidan av sin egentliga användning utnyttjas för att bereda ägaren inkomst, kan detta — om inkomsten är av viss betydelse — medföra att schablonregeln överhuvud taget inte skall tillämpas för fastigheten.

Undantagna från schablonregeln äro sålunda fastigheter, som i icke allenast ringa omfattning bruka i förvärvssyfte utnyttjas *på annat sätt än för uthyrning till stadigvarande bostad* eller såsom bostad för ägaren. Som exempel härpå nämnas i anvisningarna fastigheter som under somrarna bruka uthyras till sommargäster men i övrigt bebos av ägarna, sommarstugor som regelbundet uthyras under somrarna, fastigheter vilka till viss del upplåtas för upplagsplats, för rörelse el. dyl. samt fastigheter vilka utnyttjas för odling eller tillgodogörande av alster eller naturtillgångar från fastigheten. Det skall emellertid vara fråga om ett utnyttjande ”i icke allenast ringa omfattning” och detta anses vara fallet när den årliga intäkten av sådant nyttjande uppgår till åtminstone 2 procent av fastighetens taxeringsvärde. För exempelvis en fastighet med ett taxeringsvärde av 30.000 kronor bör sålunda den årliga sidoinkomsten av detta slag uppgå till minst 600 kronor för att inkomstberäkningen skall ske efter vanliga grunder.

Författningen talar här om den årliga intäkten — icke om intäkten under beskattningsåret — varför man torde vara berättigad att bortse från tillfälliga fluktuationer

i sidoinkomsten. Den ”klassificering” av fastigheterna som enligt nu angivna regler måste ske vid 1955 års taxering — exempelvis i ett skärgårdssamhälle — torde därför i allmänhet bli grundläggande även för framtida taxeringar. Vilken av de båda taxeringsmetoderna, som i längden kan ställa sig fördelaktigast för den skattskyldige, låter sig icke utan vidare sägas. Schablonregeln kan ge vissa fördelar på inkomstsidan, medan en taxering efter vanliga grunder ger möjlighet till avdrag för bl. a. reparationskostnader.

Om fastigheten varit i den skattskyldiges ägo endast under någon del av beskattningsåret, upptages som intäkt endast så stor del av schablonvärdet som svarar mot denna tid, exempelvis $\frac{1}{3}$ därav om fastigheten förvärvats den 1 september. Har däremot fastigheten ägts hela året skall i regel fullt värde upptagas, även om fastigheten icke utnyttjats annat än någon del av året. Att en sommarvilla, en sportstuga eller en jaktstuga utnyttjats endast viss del av året eller endast tillfälligt föranleder sålunda icke någon reducering av 3 procentsvärdet. Icke ens om ägaren låtit fastigheten stå obegagnad under året, ehuru han haft den till sin disposition, skall någon dylik reducering ske.

I vissa fall, då fråga är om hinder varöver ägaren ej kunnat råda, kan dock den efter schablonen beräknade intäkten jämkas. Detta gäller endast beträffande fastighet, som är avsedd för användning under hela året. Jämkning kan ske om sådan fastighet icke kunnat utnyttjas under viss tid på grund av eldsvåda eller därmed jämförlig händelse eller till följd av ägarens avflyttning från orten eller annan sådan särskild omständighet. Vidare kan jämkning ske om en för uthyrning avsedd lägenhet i sådan fastighet icke kunnat ut-

hyras. I dessa fall nedsättes den enligt schablonen beräknade intäkten med hänsyn till den omfattning, vari fastigheten icke kunnat användas eller uthyras. Hindret måste dock ha varit av någon varaktighet: om hindret förelegat under endast kortare tid av beskattningsåret, skall någon nedsättning icke ske.

Procentberäkningen sker på taxeringsvärdet året före taxeringsåret. Så snart sådant taxeringsvärde varit åsatt fastigheten skall alltså detta värde — även om det endast skulle vara ett markvärde — läggas till grund för beräkningen. Icke heller ger schablonen möjlighet till jämkning för det fall att markvärdet är osedvanligt stort i förhållande till byggnadsvärdet — intäkten beräknas likväl till 3 procent av hela taxeringsvärdet. Om däremot fastigheten icke varit åsatt taxeringsvärde under året före taxeringsåret — exempelvis därför att den då ingått i annan taxeringsenhet — beräknas intäkten till 3 procent av ett uppskattat värde, varvid uppskattningen skall ske enligt de grunder, som gällde för åsättande av taxeringsvärde för året före taxeringsåret. I regel torde detta värde bli det taxeringsvärde, som åsättes för taxeringsåret.

Antalet en- och tvåfamiljsfastigheter i landet har beräknats till cirka 700.000. Med få undantag torde dessa redan från början utan friktion kunna inordnas under schablonregeln. Sedd mot bakgrunden av alla de tvister, som hittills varit förenade med taxeringen av villor och egna hem, bör därför reformen innebära en förenkling av verklig betydelse både för de skattskyldiga och för beskattningsnämnderna.

Beskattningen av bostadsföreningar och deras medlemmar (SFS 51/1954).

Även beträffande bostadsföreningar

och medlemmar av dessa (varmed här förstås även bostadsaktiebolag och delägare däri) har beskattningen omlagts fr. o. m. 1955 års taxering. Enligt hittills gällande bestämmelser har medlemmen haft att på särskild deklarationsbilaga redovisa värdet av sin bostad som inkomst av annan fastighet, med rätt för honom att göra avdrag för avgifter till föreningen m. fl. kostnader för lägenheten. Föreningen å sin sida har deklarerat, likaså såsom inkomst av annan fastighet, för inbetalda avgifter och gjort avdrag för värdeminskning samt för vissa kostnader. Dessa bestämmelser ha i hög grad komplicerats genom olika behandling av bostadsrätt och hyresrätt samt genom specialregler rörande kapitaltillskott, vissa slag av utdelningar m. m. I betraktande av att bestämmelserna rört en stor mängd skattskyldiga — det finns cirka 120.000 bostadslägenheter av detta slag — och att det i regel varit fråga om små inkomstbelopp, har detta område legat särskilt väl till för en genomgående förenkling.

De nya reglerna ha också medfört en radikal förenkling av såväl medlemmar- nas som föreningarnas beskattning. För medlemmarnas del innebär detta att de icke längre skola beskattas för någon inkomst av sina bostadslägenheter. Fr. o. m. 1955 års taxering skall alltså en medlem, som själv disponerar sin lägenhet, inte längre lämna någon fastighetsbilaga för lägenheten. Eftersom han inte längre skall skatta för något hyresvärde, får han inte heller draga av sina inbetalningar till föreningen eller sina kostnader för reparationer o. dyl. Däremot beröres icke hans rätt till avdrag för gäldränta. Om medlemmen tagit ett lån för att förvärva sin bostadslägenhet har han alltså rätt att i sin deklaration draga av räntan på lånet i likhet

med annan gäldränta, trots att han ej beskattas för något hyresvärde. I förmögenhetshänseende skall medlemmen på vanligt sätt som tillgång taga upp värdet av sin andel i föreningens förmögenhet vid beskattningsårets utgång.

Föreningen skall beskattas för sin inkomst av fastigheten men för föreningen beräknas denna inkomst efter samma schablonmetod som för enfamiljs- och tvåfamiljsfastigheter. Föreningen skall alltså använda den nya fastighetsbilagan 6 b och upptaga intäkten till 3 procent av fastighetens hela taxeringsvärde. Avdrag får därvid göras endast för föreningens ränteutgifter för fastigheten samt för tomt-rättsavgäld eller liknande avgäld. Utöver denna schablonmässigt beräknade intäkt skall föreningen icke upptaga någon inkomst av fastigheten, sålunda ej heller hyra för lokaler som hyrts ut till icke medlemmar. Om föreningen däremot har andra inkomster än av fastigheten, exempelvis ränteinkomster, skola dessa deklarerat på vanligt sätt.

Reformen innebär att de förut använda deklarationsformulären 6 b, 6 c, 6 d och 6 e nu slopats.

Emellertid har beskattningen av bostadsföreningarna och deras medlemmar icke helt kunnat genomföras efter den enkla linje, som nu angivits. I ett hänseende inträder en komplikation, nämligen beträffande en medlem, som hyr ut sin lägenhet. Om lägenheten hyrts ut endast delvis — antingen så att endast en mindre del av lägenheten hyrts ut eller så att hela lägenheten hyrts ut men endast under mindre än halva året — inverkar detta inte på beskattningen: hyran behöver då inte deklarerat som inkomst. Skulle däremot lägenheten helt eller till övervägande del ha varit uthyrd under hela eller

större delen av beskattningsåret, skall hyran — liksom även hyresvärdet för den del av lägenheten som medlemmen själv kan ha förfogat över — deklarerat som inkomst av kapital. Detta sker på en ny-tillkommen deklarationsbilaga, formulär nr 12. Medlemmen får där också göra avdrag för sina inbetalningar till föreningen, i den mån de ej utgöra kapitaltillskott, samt för sina kostnader i anledning av upplåtelsen. Han har dock inte rätt till avdrag för värdeminskning eller till procentavdrag. Kostnaderna för reparationer anses föranledda av upplåtelsen — och sålunda avdragbara — endast i vad de avse avhjälpande av brist eller skada, som uppkommit under upplåtelseperioden. Den sistnämnda bestämmelsen är närmast av förebyggande natur och avser att hindra att en medlem tillgodogör sig avdrag för eftersatta reparationer genom att under något halvår hyra ut lägenheten.

För de fall av uthyrning, för vilka deklarationsplikt sålunda kvarstår för medlemmen, erfordras alltså en viss uppgiftsskyldighet för föreningen. Dylika uppgifter lämnas av föreningen — i ett exemplar till medlemmen och ett exemplar till taxeringsmyndigheten — på särskilt formulär, betecknat "Uppg. 3".

Det kan anmärkas att medlemmarna, även om de nu icke skola skatta för sina lägenheter, likväl skola såsom inkomst av kapital upptaga sådan utdelning från föreningen, som utgår i förhållande till innehavda andelar. Om utdelningen utgår efter annan grund, exempelvis såsom återbäring av erlagda avgifter, skall utdelningen icke upptagas som inkomst annat än till den del utdelningen till äventyrs kan överstiga under året erlagda avgifter till föreningen, i den mån dessa avgifter icke utgjort kapitaltillskott.

Omläggningen av bostadsföreningarnas och deras medlemmars beskattning torde — trots att man icke funnit det möjligt att undvika komplikationen för uthyrningsfallen — innebära en betydande lättnad för de skattskyldiga och för taxeringsmyndigheterna. Det kan ha sitt intresse att med några ord beröra det resonemang, som legat bakom den förenklade uppläggningsen. För en villaägare innebär schablontaxeringen i princip att han skall skatta för avkastningen av sitt i fastigheten inestående kapital, på samma sätt som han skulle fått göra om han haft kapitalet i bank. En medlem i en bostadsförening, som nedlagt visst kapital i sin lägenhet, d. v. s. till föreningen betalat in kapitaltillskott som använts för amorteringar och kunnat nedbringa hans hyra, borde då också skatta för avkastningen av detta kapital. Emellertid har intet ansetts hindra att denna beskattning lägges hos föreningen. Föreningen måste ju i en eller annan form ta ut sin skatteutgift hos medlemmarna, genom höjning av de årliga avgifterna eller på annat sätt. Föreningen är ju ytterst ingenting annat än medlemmarna och eftersom man beträffande bostadsföreningarna och deras medlemmar aldrig åsyftat annat än enkelbeskattning, kan denna enkelbeskattning — har det ansetts — lika väl förläggas till föreningen som till medlemmarna. Hos föreningen kan därvid beskattningen ske efter samma schematiska grunder som hos en villaägare. Den omständigheten att en innehavare av en bostadslägenhet nu helt slipper skatta, behöver sålunda icke innebära att han i princip ställts gynnsammare än en villaägare.

Allmännyttiga bostadsföretag (SFS 263/1954).

Även för en tredje kategori av fastig-

heter har schablontaxering införts fr. o. m. 1955 års taxering. Detta gäller fastigheter, tillhöriga bolag, förening eller stiftelse, som bildats efter den 30 juni 1945 och som av bostadsstyrelsen (tidigare statens byggnadslånebyrå) eller länsbostadsnämnd erkänts såsom allmännyttigt bostadsföretag. Sådant erkännande har lämnats med stöd av olika författningar; villkoren därför ha växlat men genomgående har krävts att företagen arbeta utan enskilt vinstsyfte och stå under kommunal eller statlig tillsyn.

Taxeringen sker enligt en schablon liknande den för en- och tvåfamiljsfastigheter samt bostadsföreningshus använda, dock med den skillnaden att intäkten här beräknas till 3 procent direkt på det belopp, varmed fastighetens taxeringsvärde överstiger lånen. Avdrag medges då endast för tomträttsavgäld eller liknande avgäld, i den mån sådan förekommer. Som fastighetsbilaga användes i dessa fall ett nytt deklarationsformulär, nr 6 c.

Att inkomstberäkningen här kunnat hänföras direkt till det egna nettokapitalet beror på att gäldräntorna för dessa företag förete mycket små variationer: det är statliga lån med ränta varierande mellan 3 och 3,5 procent.

Ändringar i realisationsvinstberäkningen (SFS 404/1953, 51/1954).

Schablontaxeringen av en- och tvåfamiljsfastigheter har fått vissa återverkningar på reglerna för realisationsvinstberäkning. Vid schablontaxeringen medges inte avdrag för verklig reparationskostnad (utan endast för en i schablonen inkalkylerad, mycket måttlig reparationskostnad). Den vinst, som uppkommer vid försäljning av en dylik fastighet, kan emellertid ofta vara beroende av vilka under-

hålls- och reparationskostnader, som ägaren nedlagt på fastigheten. I den mån avdrag icke kunnat erhållas för dylika kostnader bör därför skälig hänsyn härtill tagas vid vinstens beräkning. Reglerna för realisationsvinstberäkning i anvisningarna till 36 § kommunalskattelagen ha på grund härav kompletterats med en bestämmelse om att vid vinstberäkningen avdrag får ske för kostnad, som under tid då intäkt av fastighet beräknas enligt treprocentschablonen nedlagts på reparation och underhåll av fastigheten, i den mån fastigheten på grund därav vid avyttringen befunnit sig i bättre skick än vid förvärvet. Givetvis får även förbättringskostnad avdragas på samma sätt som tidigare. Något tillägg för åtnjutna värdeminskingsavdrag skall ej ske för tid då fastighetsinkomsten beräknats enligt schablon, eftersom särskilt avdrag för värdeminskning icke erhållits vid sådan taxering.

Motsvarande ändring i realisationsvinstberäkningen har gjorts beträffande bostadsförenings fastighet. (Även beträffande fastighet tillhörig allmännyttigt bostadsföretag har dylik ändring skett, men för dessa fall gäller ändringen först fr. o. m. 1956 års taxering.)

Ersättning för riksdagsmannaupdrag.

Tidigare utgjorde riksdagsmannaarvodet 9.000 kronor om året för en riksdagsman, som var bosatt i Stockholm eller dess närhet, och 12.000 kronor om året för annan riksdagsman. Från dessa arvoden ägde vederbörande, enligt 33 § fjärde stycket kommunalskattelagen, såsom omkostnad för uppdragets fullgörande avdraga $\frac{2}{3}$ om han åtnjutit det högre arvodet och $\frac{1}{3}$ om han åtnjutit det lägre arvodet.

Fr. o. m. 1954 har stadgan om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande

ändrats så att arvode numera utgår med dels grundarvode, som är 9.000 kronor för alla riksdagsledamöter, och dels kostnadsersättning. Grundarvodet är skattepliktigt medan däremot kostnadsersättningen icke är skattepliktig. Detta har föranlett viss ändring av 32 och 33 §§ kommunalskattelagen (SFS 252/1954), som skall tillämpas fr. o. m. 1955 års taxering.

Beskattningsort.

Enligt en tidigare ändring i 60 § kommunalskattelagen — som tillämpades redan vid 1954 års taxering — skall fysisk person, som skall mantalsskrivas i stad med flera församlingar, beskattas i mantalsskrivningsförsamlingen för all av honom i staden bedriven rörelse. I samma paragraf har vidtagits en ytterligare ändring, vilken skall tillämpas fr. o. m. 1955 års taxering (SFS 274/1953). Enligt denna skall *all* inkomst, som en i *stad* mantalsskriven *fysisk person* beskattas för inom staden, tagas till beskattning i mantalsskrivningsförsamlingen.

Begränsning i rätten till fri avskrivning m. m.

Vid 1953 och 1954 års taxeringar har gällt viss inskränkning i rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier samt i rätten till avdrag för avsättning till pensions- och andra personalstiftelser ävensom till investeringsfonder. Enligt särskild förordning (SFS 50/1954) skola motsvarande inskränkningar gälla vid 1955 års taxering. Se härom häfte 2—3/1954 sid. 63.

Taxering till fondskatt

Vid 1955 års taxering uttages hos vissa

Kapitalförlust eller icke?

Av länsassessor K. Ahlm

En rörelseidkare (fysisk person) blev bestulen på sin i rörelsen använda skåpbil, som av tjuven sönderkördes totalt. Till råga på olyckan hade rörelseidkaren försummat att betala försäkringspremien för bilen och gjorde alltså en kännbar förlust. I sin deklaration yrkade han avdrag för bilens taxeringsmässiga restvärde såsom "extra" avdrag för utrantering. Detta medgavs av taxeringsnämnden. Rörelseidkaren anförde i annan fråga besvär hos 1953 års prövningsnämnd, som på yrkande av vederbörande taxeringsintendent vägrade ovan nämnda avdrag för bilen, enär kapitalförlust ansågs föreligga.

Författaren av dessa rader, som vid detta tillfälle tjänstgjorde såsom ordförande i prövningsnämnden, kunde för sin del icke biträda den av prövningsnämnden intagna ståndpunkten utan reserverade sig mot beslutet. Reservationen hade följande lydelse:

Beslutet har grundats därå, att förlusten är att anse såsom kapitalförlust och såsom sådan icke avdragsgill i rörelsen. Bitr. taxeringsintendenten har i målet åbe-

ropat rättsfallen R. Å. 1941 not. 347 och 1944 not. 1236.

Bestämmelserna om kapitalförlust återfinnas i p. 10 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen. Såsom kapitalförlust anses enligt detta lagrum "förlust, som skattskyldig kan hava lidit vid sidan av vad som normalt ingår såsom ett led i förvärvsverksamheten, således i regel icke genom borgensförbindelse eller genom prisfall å eller förstöring genom brand eller olyckshändelse av fastighet, som användes för stadigvarande bruk i rörelsen. Den förlust, som föranledes av en dylik, oberoende av rörelsen uppkommen skada, är att anse såsom kapitalförlust". Denna lydelse har lagrummet erhållit genom lag den 30 november 1951 (SFS nr 761), gällande från och med 1953 års taxering. Orden "fastighet, som användes för stadigvarande bruk i rörelsen" ha insatts i stället för den tidigare lydelsen "sådana tillgångar, som användas till stadigvarande bruk i rörelsen". Innebörden av denna lagändring skall nedan närmare belysas.

Rättsutvecklingen har efter hand med-

aktiebolag och ekonomiska föreningar en engångsskatt på fonderade vinstmedel (fondskatt), i samband varmed delägarna äga rätt att på vissa villkor utköpa företagen tillhörig egendom utan att delägarna därigenom skola bli beskattade för förtäckt utdelning (SFS 264 och 614/1954). Se härom häfte 8/1954 sid. 173 o. f.

Taxering till investeringsavgift.

kan endast undantagsvis förekomma år 1955, nämligen vid sådan omläggning av

räkenskapsår, som medfört att taxeringen år 1955 kommit att avse beskattningsår som omfattar kalenderåret 1953 eller del därav (SFS 364/1953). Se vidare häfte 8/1953 sid. 173 o. f.

Särskild sjömansskatt.

Den särskilda sjömansskatt, som fr. o. m. år 1954 uttagits av i utlandet bosatta sjömän vilka tjänstgjort ombord på vissa svenska fartyg (SFS 293/1953) berör icke taxeringsnämndernas arbete.